

Sosialt entreprenørskap og sosiale virksomheter. (Соціальне підприємництво та соціальні підприємства.)

Utviklingen i Norge. (Розвиток у Норвегії.)

Eimhjellen, I. & Loga, J. (2016).

Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge. Utdrag fra rapporten fra side 32-37. Se lenke:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/sosialt-entreprenorskap-i-norge/id2526850/>

Tekst	Oversettelse til ukrainsk
<p>I Norge er sosialt entreprenørskap og sosiale virksomheter i en langt mindre utviklet fase, enn i flere andre europeiske land og særlig sammenlignet med land i Sør-Europa. Dette har som nevnt sammenheng med type velferdsmodell, men det har også sammenheng med hvilke land som ble særlig rammet av finanskrisen i 2007–08 og hvorvidt krisen fikk følger av reduksjon i det offentlige velferdstilbudet. Det gjelder også variasjon som finnes mellom de skandinaviske landene, og kan på samme vis knyttes til ulike økonomiske forhold og variasjonene som finnes i velferdsmodellen også i Nord-Europa. (Trägårdh et al. 2013, Sivesind 2016)</p> <p>I Norge har vi siden 2008 sett en gryende interesse og økende oppmerksomhet knyttet til sosialt entreprenørskap, og omfanget av aktører og organisasjoner er i vekst og særlig har dette vært en vekst de aller siste årene. Mens det for et par år siden ikke var særlig mange som brukte merkelappen sosialt entreprenør i Norge, er det i dag mange som definerer sin aktivitet som dette. Ettersom det til nå ikke har vært foretatt en kartlegging av slike virksomheter i Norge, har man ikke visst nøyaktig hvor stort dette organisasjonsfeltet har vært.</p> <p>I likhet med i andre land utgjør sosialt entreprenørskap i Norge et mangfoldig felt som består av en rekke ulike organisasjonstyper som finansieres på forskjellige måter, som jobber på svært ulike tematiske felt, som inngår i ulike typer nettverk og som har større eller mindre grad av tilknytning til enten privat, offentlig eller frivillig sektor.</p> <p>Det finnes også aktiviteter som ligger nært opp til feltet, men som også kan falle utenfor feltet avhengig av hva slags definisjonskriterier som anvendes. Et eksempel er de ulike arbeidsrettede tiltakene som drives av ideelle sosiale virksomheter, som for eksempel Fretex, etter utlysning av anbud hos NAV.</p>	<p>У Норвегії соціальне підприємництво та соціальні підприємства перебувають на набагато менш розвиненому етапі, ніж у деяких інших європейських країнах, особливо у порівнянні з країнами Південної Європи. Як уже згадувалося, це пов'язано з типом моделі соціального забезпечення, але це також пов'язано з тим, які країни особливо постраждали від фінансової кризи 2007-2008 років і чи призвела криза до скорочення державного соціального забезпечення.</p> <p>Це також стосується відмінностей, які існують між скандинавськими країнами, і можуть бути пов'язані з різними економічними умовами та відмінностями, які існують у моделях соціального забезпечення в Північній Європі. (Trägårdh et al. 2013, Sivesind 2016)</p> <p>З 2008 року в Норвегії спостерігається зростання інтересу до соціального підприємництва та підвищення обізнаності про нього, а кількість гравців та організацій зростає, особливо в останні роки.</p> <p>Якщо кілька років тому в Норвегії було небагато людей, які називали себе соціальними підприємцями, то сьогодні багато хто визначає свою діяльність саме так. Оскільки в Норвегії ще не проводилося опитування таких підприємств, невідомо, наскільки великою є ця сфера діяльності.</p> <p>Як і в інших країнах, соціальне підприємництво в Норвегії - це різноманітна сфера, що складається з низки різних типів організацій, які фінансуються по-різному, працюють у дуже різних тематичних сферах, є частиною різних типів мереж і мають більший чи менший зв'язок з приватним, державним або волонтерським сектором.</p> <p>Існують також види діяльності, які тісно пов'язані з цією сферою, але можуть виходити за її межі залежно від критеріїв визначення, що використовуються. Одним із прикладів є різноманітні заходи, орієнтовані на працю, що проводяться некомерційними соціальними підприємствами, такими як Fretex, після оголошення тендеру від NAV.</p>

(Fretex er den største sysselsettings- og inkluderingsbedriften og en kjede av bruktbuikker. F - er en viktig del av Frelsesarmeen. Den ble grunnlagt i Oslo i 1905 under navnet Elevator. Fretex omfatter blant annet Fretex Jobb, som har som mål å hjelpe folk til å få og beholde jobb.)

Dette er aktiviteter som **faller innenfor kjernefeltet** av hva mange sosiale entreprenører og sosiale virksomheter arbeider med i flere europeiske land, de såkalte WISE bedriftene (Work Integration Social Enterprises).

Det at man **ikke kjenner organisasjonsomfanget i Norge handler således både om** at feltet ikke har vært kartlagt, men også at det eksisterer **uklare definisjoner og avgrensninger** av feltet.

Selv om **organisasjonsfeltet er voksende i hele Europa**, og selv om det **stadig utvikles juridiske og institusjonelle avgrensninger** og rammebetingelser for disse organisasjonene, så er **dette rammeverk som ikke «fullt og helt» fanger dette organisasjonslandskapet.**

Det gjelder ikke minst i Norge hvor dette organisasjonsfeltet befinner seg i en **tidlig fase**. Det gjør at **det finnes virksomheter i dag som kan være «gjemt» i andre sektorer**, men som senere kan bli omfattet av feltet ettersom det **gradvis blir synliggjort og tydeligere avgrenset.**

Organisasjoner som kan regnes til feltet sosiale entreprenører og sosiale virksomheter kan for eksempel finnes **«gjemt» i følgende eksisterende juridiske rammeverk: frivillige organisasjoner og stiftelser** som anvender kommersielle metoder, **samvirker** som **fremmer samfunnsinteresser** og **vanlige bedrifter som er drevet av sosiale formål mer enn hensynet til profit.**

Arbeidet med å **avgrense organisasjonsfeltet**, gjennom for eksempel utvikling av en policy for denne type organisasjoner og **eventuelt en egen juridisk status**, vil med andre ord også kunne bidra til at organisasjonsfeltet øker ettersom flere virksomheter fra andre sektorer kan tilfalle kategorien.

Sosiale entreprenørers virksomheter i Norge **finansieres ofte gjennom en kombinasjon av ulike inntektskilder** som omfatter både salg av produkter og tjenester, støtte fra

(Fretex - це найбільша організація з працевлаштування та інклюзії, а також мережа магазинів секонд-хенду.

F - є важливою частиною Армії Спасіння. Вона була заснована в Осло в 1905 році під назвою "Ліфт". До складу Fretex входить Fretex Jobb, метою якої є допомога людям в отриманні та збереженні роботи).

Це діяльність, яка входить до основної сфери, з якою працюють багато соціальних підприємців та соціальних підприємств у кількох європейських країнах, так званих WISE-підприємств (Work Integration Social Enterprises - соціальні підприємства з інтеграцією праці).

Той факт, що обсяг діяльності організацій у Норвегії невідомий, **пояснюється** як тим, що ця сфера не була відображена на карті, так і тим, що існують нечіткі визначення та розмежування цієї сфери.

Незважаючи на те, що сфера організацій зростає по всій Європі, і навіть незважаючи на те, що правові та інституційні межі та рамки для цих організацій постійно розвиваються, ці рамки не "повністю" охоплюють цей організаційний ландшафт.

Особливо це стосується Норвегії, де ця сфера організацій перебуває на ранній стадії розвитку. Це означає, що **сьогодні існують організації, які можуть бути "приховані" в інших секторах**, але згодом можуть бути долучені до цієї сфери, оскільки вона **поступово стає більш помітною і більш чітко визначеною.**

Організації, які можна вважати соціальними підприємцями та соціальними підприємствами, можуть бути, наприклад, "заховані" в наступних існуючих правових рамках: **волонтерські організації та фонди**, які використовують комерційні методи, **кооперативи, які просувають інтереси громади, та звичайні підприємства, які керуються соціальними цілями, а не метою отримання прибутку.**

Іншими словами, **зусилля, спрямовані на розмежування сфери діяльності організацій**, наприклад, через розробку політики для цього типу організацій і, можливо, **окремого правового статусу**, можуть також сприяти розширенню сфери діяльності організацій, оскільки більше підприємств з інших секторів можуть потрапити в цю категорію.

Бізнес соціальних підприємців у Норвегії часто **фінансується за рахунок поєднання різних джерел доходу**, включаючи продаж продуктів і послуг, підтримку інвесторів або інших приватних суб'єктів,

investorer eller andre private aktører, stiftelser eller offentlige tilskuddsordninger.

I Norge er det som nevnt **ikke utformet et eget regelverk tilpasset sosialt entreprenørskap eller sosiale virksomheter**. Organisasjonene må derfor tilpasse seg det eksisterende institusjonelle landskapet som i praksis betyr at **de har flere organisasjonsformer å velge mellom**.

Hvilken organisasjonsform de antar har betydning for hva slags juridisk rammeverk de må forholde seg til og også for **hva slags offentlige tilskuddsordninger de har mulighet å søke på**.

Innovasjon Norge er en offentlig etat som deler ut tilskudd til aksjeselskap, og en bakgrunn for at mange velger AS som organisasjonsform i Norge er nettopp muligheten for å kunne motta støtte her.

En mindre del er organisert som stiftelser eller frivillige (ideelle) organisasjoner som begge er organisasjonsformer som vil plassere dem i frivillig sektor.

Det kan være **fordeler og ulemper** med de ulike organisasjonsformene, som igjen har en viss sammenheng med hva slags tema organisasjonen jobber med.

Bruk av stiftelsesformen gjør som sagt at organisasjonen vil regnes som tilhørende frivillig sektor, og slik kan den tydeliggjøre sitt sosiale formål og ufarliggjøre de forretningsmessige strategiene.

En fordel med å velge aksjeselskap som organisasjonsform, er som sagt at man kan søke støtte hos Innovasjon Norge.

En ulempe kan imidlertid være, at som tilhørende privat sektor kan organisasjonen bli møtt med mistillit og ha større utfordringer med å synliggjøre det sosiale formålet. (Loga, m.fl. 2015)

Et ideelt aksjeselskap registreres ikke som en egen organisasjonsform, men registreres som vanlig næringsdrift.

Det at det er knyttet «ideelt» til organisasjonsformer fremhever at det er satt **begrensninger på profittuttaket** i organisasjonen sine vedtekter. Det bidrar til å synliggjøre

fondiv eller statlige programmer subsidier.

Jak uže zhaduvaloŝa, v Norvegiї **ne iŝnuє ŝpeĉialnih normativno-pravovih aktiv, ŝo reguljujuť ŝoĉialne pidpriemnicтво або ŝoĉialni pidpriemstva**. Tomu organizacii povinni adaptuvatisja do iŝnujuĉogo inŝtitucijnoho landŝaftu, ŝo na praktici oznatĉae, ŝo **voni majuť kilka organizacijnih form na vibir**.

Tip organizacijnoї formi, jaku вони obirajuť, vplivae na pravovi ramki, z jakimi їm dovoditŝsia mati spravu, a takozh na **tip ŝem derzavnih ŝubsidij, na jakі вони moguť pretenduvati**.

Innovacijna Norvegija - ce derzavna aĉencija, jak rozpodiljaє granti sered tovaristv z obmezenoju vidpovidalnistju, i odniju z pricin, ŝomu baĉato xto obiraє **AS** jak organizacijnu formu v Norvegiї, є same mozlivist otримати pidtrimku tut.

Menŝa kilkaŝt organizacij organizovana jak fondi або dobrovolni (nepributkovi) organizacii, pricomu obidvi ci organizacijni formi vidnosjatsja do dobrovolnoho sektoru.

Rizni organizacijni formi moguť mati svoi perevagi ta nedoliki, jakі, v svoju ĉergu, majuť певnu korelaciju z tipom temi, z jakou pracuє organizacija.

Vikoriŝtannja formi fondu oznatĉae, ŝo organizacija bude rozgljadatisja jak taka, ŝo належить do dobrovolnoho sektoru, a ce oznatĉae, ŝo вона може ĉitko viznaĉiti svoju ŝoĉialnu metu i zniziti riziki u svoix biŝnes-strategijax.

Odniju z perevag viboru tovaristva z obmezenoju vidpovidalnistju jak organizacijnoї formi є te, ŝo vi mozete podati zavjku na pidtrimku vid Innovacijnoї Norvegiї.

Odnak, **nedolikom** moze buti te, ŝo jak organizacija privatnoho sektoru, вона може buti зустрїnuta z neoviroju i zitknutisja z biŝnijimi trudnoŝcama v prouvanni svoєї ŝoĉialnoї metu. (Loga, m.fl. 2015)

Nepributkove tovaristvo z obmezenoju vidpovidalnistju ne reestruєtsja jak okrema organizacijno-pravova forma, a reestruєtsja jak zviĉajna gospodarŝka dijalnist.

Toj fakt, ŝo "nepributkova" doĉaєtsja do formi organizacij, pidkrєsljuє toj fakt, ŝo **statut organizacij miŝtiti obmezennja na otrimannja pributku**. Ce

for potensielle kunder og offentlige arbeidsgivere, at organisasjonen har sosiale formål i tillegg til kommersielle.

13 For å være et ideelt aksjeselskap må det sosiale formålet være tydelig uttrykt i formålsbeskrivelsen, vedtektene må inneholde bestemmelser om at det ikke kan utbetales utbytte, og vedtektene må inneholde bestemmelser om hva som skal skje med virksomhetens aktiva ved en eventuell konkurs. (Ingstad og Loga 2016)

Det å karakterisere driften som et ideelt aksjeselskap kan med andre ord være en måte å kommunisere og understreke det sosiale formålet og fremvise at virksomheten ikke er en 'for profit' virksomhet. (Ingstad og Loga 2016)

Fremveksten av ulike typer organisasjoner og **inkubatormiljøer**, som på ulike måter støtter sosiale **entreprenører** i deres utvikling, er også med på å prege feltet i Norge og drive det fremover.

Sosiale investorer og inkubatormiljøer er aktører som investerer i sosiale **entreprenører**, eller som på andre måter støtter og samler dem, **tilbyr kunnskapsoverføring, kontorfellesskap og nettverk**. Mange av dem er også engasjert i å påvirke utviklingen av feltet på et **mer overordnet nivå**.

Slike organisasjoner og inkubatormiljøer finnes i flere varianter. Et eksempel er **Ferd Sosiale Entreprenører** som har preget feltet siden det ble etablert i 2009.

Ferd SE investerer i sosiale **entreprenører** og gir dem **tilgang til kapital, kompetanse og nettverk** og er hva man kaller en 'venture filantrop', eller 'sosial investor' på norsk.

14 For en redegjørelse av forholdet mellom ulike begrep i samspill mellom frivillig og offentlig sektor, for eksempel sosiale investeringer og sosialt entreprenørskap. (se Loga 2016)

Ferd SE er et sentralt nettverk for sosiale **entreprenører** i Norge i dag, blant annet på grunn av den kompetanse og nettverkskoblingen som deles gjennom den årlige **Sosent-konferansen**.

Kronprinsparets Fond, Reach for Change (15 De tilbyr kompetanse og nettverk, ikke kapital.) og **TD Veen Sosiale entreprenører** velger også ut sosiale **entreprenører** og tilbyr dem **støtte i form av kapital, kompetanse og nettverk**.

допомагає пояснити потенційним клієнтам та державним роботодавцям, що організація має соціальні цілі, а не тільки комерційні.

13 Для того, щоб бути неприбутковим товариством з обмеженою відповідальністю, соціальна мета повинна бути чітко виражена в описі мети, статут повинен містити положення про те, що дивіденди не можуть виплачуватися, і статут повинен містити положення про те, що станеться з активами організації в разі банкрутства. (Ingstad og Loga 2016)

Іншими словами, визначення діяльності як неприбуткового товариства з обмеженою відповідальністю може бути способом комунікації та підкреслити соціальну мету і показати, що бізнес не є бізнесом "для отримання прибутку". (Ingstad og Loga 2016)

Поява різних типів організацій та **інкубаційних середовищ**, які в різний спосіб підтримують соціальних підприємців у їхньому розвитку, також допомагає формувати цю сферу в Норвегії та рухати її вперед.

Соціальні інвестори та інкубатори - це організації, які інвестують у соціальних підприємців або іншим чином підтримують та об'єднують їх, пропонуючи передачу знань, офісні приміщення та мережі. Багато з них також беруть участь у впливі на розвиток галузі на більш загальному рівні.

Такі організації та інкубаційні середовища бувають різних типів. Одним із прикладів є **Ferd Social Entrepreneurs**, який характеризує цю сферу з моменту її заснування у 2009 році.

Ferd SE інвестує в соціальних підприємців і надає їм доступ до капіталу, досвіду та мереж, і є тим, що називають "венчурним філантропом" або "соціальним інвестором" норвезькою мовою.

14 Про взаємозв'язок між різними поняттями у взаємодії між громадським та державним секторами, такими як соціальні інвестиції та соціальне підприємництво (див. Loga 2016).

Сьогодні **Ferd SE** є ключовою мережею для соціальних підприємців у Норвегії, частково завдяки досвіду та мережевим зв'язкам, якими вони обмінюються на щорічній конференції **Sosent**.

Фонд подружжя кронпринца Kronprinsparets Fond, Reach for Change (Досягніть змін)(15 Вони пропонують експертизу та мережі, а не капітал) та **TD Veen Social Entrepreneurs** також відбирають соціальних підприємців і пропонують їм **підтримку у вигляді капіталу, досвіду, експертизи та мереж**. Крім того, **Sentralen** в

Videre representerer Sentralen i Oslo (tidligere SoCentral) et **betydningsfullt innovasjon- og rådgivningsmiljø** for organisasjoner og offentlige aktører som jobber med lokale og globale samfunnsutfordringer, og tilsvarende rolle spiller Impact Hub Bergen.

Ashoka regnes som den **eldste og største organisasjonen** som, siden den ble grunnlagt i 1980, har arbeidet både med å støtte utvalgte sosiale entreprenører (Ashoka Fellows) direkte og med å utvikle sosialt entreprenørskap som felt.

Ashoka er representert i Norge og har etter en seleksjonsprosess valgt ut seks norske sosiale entreprenører som Ashoka Fellows.

KREM er et nettverk som har vært pådriver for sosial innovasjon i et tiår og har også vært del av etableringen av både Senter for sosialt entreprenørskap og innovasjon i partnerskap med hovedorganisasjonen VIRKE. Universitetet i Oslo har også Senter for Sosialt Entreprenørskap (SFE).

Disse aktørene fungerer også som **nettverk og møteplass for sosiale entreprenører i dag**.

Med andre ord er det i tillegg til de sosiale entreprenørene selv et voksende omfang av aktører og aktiviteter og pågående initiativ. Felles for mange av disse miljøene er at de i tillegg til å støtte sosiale entreprenører direkte også har engasjert seg for å fremme feltet og utvikle sosialt entreprenørskap i Norge. (Ingstad og Loga 2016)

Foruten disse sentrale organisasjonene, investorer og inkubatormiljøene bidrar også enkelte sentrale ideelle organisasjoner i nettverk for kompetansedeling.

Kirkens Bymisjon er eksempel på et tilknytningspunkt for prosjekt og aktører som anser seg som sosiale entreprenører.

Disse betegner flere av sine prosjekter som sosialt entreprenørskap, og som frivillig organisasjon betegner de seg også som 'serieentreprenører' idet de utvikler nye tiltak som senere kan bli skilt ut som selvstendige organisasjoner.

Gatemagasinet Asfalt ble for eksempel etablert av Kirkens Bymisjon i Stavanger og er i dag en selvstendig stiftelse.

Oslo (koalitions SoCentral) representerer **viktig innovasjon og konsultativt miljø** for organisasjoner og offentlige aktører som jobber med lokale og globale samfunnsutfordringer, og tilsvarende rolle spiller Impact Hub Bergen analogt.

Ashoka regnes som den **eldste og største organisasjonen** som, siden den ble grunnlagt i 1980, har arbeidet både med å støtte utvalgte sosiale entreprenører (Ashoka Fellows) direkte og med å utvikle sosialt entreprenørskap som felt.

Ashoka er representert i Norge og har etter en seleksjonsprosess valgt ut seks norske sosiale entreprenører som Ashoka Fellows.

KREM er et nettverk som har vært pådriver for sosial innovasjon i et tiår og har også vært del av etableringen av både Senter for sosialt entreprenørskap og innovasjon i partnerskap med hovedorganisasjonen VIRKE. Universitetet i Oslo har også Senter for Sosialt Entreprenørskap (SFE).

Disse aktørene fungerer også som **nettverk og møteplass for sosiale entreprenører i dag**.

Med andre ord er det i tillegg til de sosiale entreprenørene selv et voksende omfang av aktører og aktiviteter og pågående initiativ. Felles for mange av disse miljøene er at de i tillegg til å støtte sosiale entreprenører direkte også har engasjert seg for å fremme feltet og utvikle sosialt entreprenørskap i Norge. (Ingstad and Loga 2016)

Foruten disse sentrale organisasjonene, investorer og inkubatormiljøene bidrar også enkelte sentrale ideelle organisasjoner i nettverk for kompetansedeling.

Kirkens Bymisjon er eksempel på et tilknytningspunkt for prosjekt og aktører som anser seg som sosiale entreprenører.

Disse betegner flere av sine prosjekter som sosialt entreprenørskap, og som frivillig organisasjon betegner de seg også som 'serieentreprenører' idet de utvikler nye tiltak som senere kan bli skilt ut som selvstendige organisasjoner.

Gatemagasinet Asfalt ble for eksempel etablert av Kirkens Bymisjon i Stavanger og er i dag en selvstendig stiftelse.

Kirkens Bymisjon deltar fremdeles som støttespiller og distributør for Asfalt i flere byer på Vestlandet.

Asfalt har også vært i Ferd SE sin portefølje og representerer et eksempel på **samarbeid mellom både ideelle organisasjoner, investeringselskap og nye sosiale entreprenører.**

I tråd med nye reformer i offentlig sektor som omhandler **samordning og samskaping** er det de senere år blitt tatt initiativ til etablering av nye plattformer for **samspill mellom ideelle organisasjoner, offentlig sektor og private investorer.**

Det kan være plattformer der man søker å bygge miljøer for utvikling av sosialt entreprenørskap for å dele kunnskap og skaffe finansiering fra ulike kilder.

Gateentreprenørene i Arendal er et eksempel på dette der kommunen og Kirkens Bymisjon har gått sammen for å skape et miljø av sosiale entreprenører som jobber særlig med arbeidsinkludering.

Samfunnssentralen i Stavanger og UnLimited på Tøyen er andre eksempler.

Selv om flertallet av sosiale entreprenører i Norge synes å være organisert som aksjeselskap eller ideelle aksjeselskap, og **først og fremst er knyttet opp mot private aktører, inkubatorer og sosiale investorers nettverk**, er det altså også en viss andel som i første rekke er knyttet opp til ideelle organisasjoner i frivillig sektor og som inngår i nære samarbeid med offentlige instanser som kommuner gjennom koblingen til ideelle organisasjoner.

Det seneste året er det tatt et mer aktivt politisk initiativ for å utvikle sosialt entreprenørskap i Norge.

Kommunal- og moderniseringsministeren har arrangert dialogmøter med sentrale aktører i feltet og er i ferd med å utvikle en **«kokebok for sosialt entreprenørskap».**

Innovasjon Norge har fremhevet feltet i sitt såkalte «Drømmeløft», Virke har etablert et eget nettverk for sosiale entreprenører og KS arbeider for å bedre tilretteleggingen i kommuner.

Det er også satt ned en samarbeidsgruppe av

Церковна міська місія все ще бере участь як прихильник i rozpovsjudzuvach "Asfalt" u кількох містах Західної Норвегії. Asfalt також був у портфоліо Ferd SE i є прикладом **співпраці між неприбутковими організаціями, інвестиційними компаніями та новими соціальними підприємцями.**

Відповідно до нових реформ у державному секторі, спрямованих на координацію та співтворчість, **останніми роками з'явилися ініціативи щодо створення нових платформ для взаємодії між неприбутковими організаціями, державним сектором та приватними інвесторами.**

Це можуть бути платформи, спрямовані на створення середовища для розвитку соціального підприємництва з метою обміну знаннями та отримання фінансування з різних джерел.

Прикладом цього є **вуличні підприємці в Арендалі**, де муніципалітет і **міська місія Церкви** об'єднали зусилля, щоб створити спільноту соціальних підприємців, які працюють саме з питаннями трудової інтеграції.

Samfunnssentralen у Ставангері та UnLimited у Тьойені є іншими прикладами.

Хоча більшість соціальних підприємців у Норвегії організовані як товариства з обмеженою відповідальністю або неприбуткові товариства з обмеженою відповідальністю і пов'язані **переважно з приватними суб'єктами, інкубаторами та мережами соціальних інвесторів**, є також певна частка тих, хто пов'язаний насамперед з неприбутковими організаціями у волонтерському секторі та тісно співпрацює з державними органами, такими як муніципалітети, через їхні зв'язки з неприбутковими організаціями.

За останній рік у Норвегії з'явилася більш активна політична ініціатива, спрямована на розвиток соціального підприємництва.

Міністр місцевого самоврядування та модернізації організував діалогові зустрічі з ключовими гравцями у цій сфері і зараз розробляє **"кулінарну книгу для соціального підприємництва"**.

Організація "**Інноваційна Норвегія**" виділила цю сферу у своїй так званій програмі "Drømmeløft", організація "**Virke**" створила власну мережу для соціальних підприємців, а "**KS**" працює над покращенням системи сприяння в муніципалітетах.

Також було створено групу співпраці з представниками

representanter fra fem ulike departementer som skal vurdere ulike tiltak for tilrettelegging for at sosialt entreprenørskap kan utvikle seg i Norge.

I motsetning til i de sør-europeiske landene er ikke **samvirket (kooperativet)** en organisasjonsform som er mye brukt i den norske konteksten.

Med tanke på Europakartet vist tidligere i figur 2, vil dermed Norge verken være fargelagt grønn, blå eller oransje, men foreløpig kanskje **snarere rød** (som i Storbritannia).

Det vil si at organisasjonslandskapet i dag i større grad er preget av bedrifter og tilknyttet næringslivet, enn av samvirkersom knytter dem i større grad til frivillig sektor.

I Norge finner man imidlertid også sosiale entreprenører og sosiale virksomheter tilhørende **frivillig sektor**.

De er sjelden organisert som samvirker, men er ofte heller rammet inn av ordinære frivillige medlemsorganisasjoner som utvikler og igangsetter **entreprenørielle prosjekter med tilskudd fra offentlig sektor**.

Gradvis vokser også sosialt entreprenørskap frem gjennom tilrettelagte initiativ fra kommuner i samarbeid med private og frivillige aktører, for eksempel på arenaer som Sentralen i Oslo, Impact Hub Bergen, Samfunnssentralen i Stavanger og Gateentreprenørene i Arendal.

Mye tyder på at sosialt entreprenørskap både vokser frem gjennom initiativ i næringslivet, men også tilpasser seg det **nære samarbeidet som finnes mellom offentlig og frivillig sektor gjennom samarbeid med kommuner og medlemsorganisasjoner**.

Dette kommer vi tilbake til i del 2. Figur 3, som er vist under, er ment som en illustrasjon av hvordan feltet av sosiale entreprenører i Norge i dag kan fremstå, med et tyngdepunkt i privat sektor. (Loga et al. 2016).

Det lyseblå feltet i midten av figuren befinner seg mellom offentlig, privat og frivillig sektor, og i dette feltet finner vi sosiale entreprenører som anvender et bredt spekter av organisasjonsformer.

п'яти різних міністерств для оцінки різних заходів, спрямованих на сприяння розвитку соціального підприємництва в Норвегії.

На відміну від південноєвропейських країн, **кооператив не є організаційною формою, яка широко використовується в норвезькому контексті**.

З огляду на карту Європи, показану вище на рисунку 2, Норвегія **не буде забарвлена в зелений, синій або помаранчевий колір**, а поки що, можливо, **більше в червоний** (як у Великобританії).

Іншими словами, організаційний ландшафт наразі характеризується **більшою мірою компаніями та організаціями, пов'язаними з бізнес-сектором, ніж кооперативами, які тісніше пов'язані з добровільним сектором**.

У Норвегії, однак, є також соціальні підприємці та соціальні підприємства, що належать до **волонтерського сектору**.

Вони **рідко організуються як кооперативи**, а частіше є звичайними добровільними організаціями-членами, які розробляють та ініціюють підприємницькі проекти за рахунок фінансування з державного сектору.

Соціальне підприємництво також поступово розвивається завдяки ініціативам муніципалітетів у співпраці з приватними та громадськими організаціями, наприклад, на таких майданчиках, як Sentralen в Осло, Impact Hub Bergen, Samfunnssentralen у Ставангері та Gateentreprenørene в Арендалі.

Існує багато ознак того, що соціальне підприємництво розвивається завдяки ініціативам бізнес-спільноти, а також **адаптується до тісної співпраці, яка існує між державним та волонтерським секторами завдяки співпраці з муніципалітетами та організаціями-членами**.

Ми повернемося до цього питання в частині 2. **Малюнок 3**, який наведено нижче, призначений для ілюстрації того, як сьогодні може виглядати сфера соціальних підприємців у Норвегії, з центром тяжіння в приватному секторі. (Loga et al. 2016).

Світло-блакитна зона в центрі малюнка знаходиться між державним, приватним та волонтерським секторами, і в цій зоні ми знаходимо соціальних підприємців, які використовують широкий спектр організаційних форм